

Cümle Türleri

CÜMLE TÜRLERİ

1. Anlamına Göre Cümleler

a. **Olumlu Cümle:** Seni sevdi.

b. **Olumsuz Cümle:** Seni sev - me - di.

Olumsuz unsur alır.

-ma / -me, -maz / -mez
yok , değil, siz / siz

2. Yüklem Türüne Göre Cümleler

a. **İsim Cümlesi:** Her gün çalışmak güzeldir.

Yüklem

b. **Fiil Cümlesi:** Her gün burada o da çalışır.

Yüklem

3. Yüklem Yeriine Göre Cümleler

a. **Kurallı Cümlesi:** Adamı iki gün önce gördü.

Yüklem

b. **Devrik Cümlesi:** Adamı gördü iki gün önce.

Yüklem

c. **Eksiltilli Cümlesi:** Adamı iki gün önce...

4. Yapılarına Göre Cümleler

a. **Basit Cümle:** Adamı ben de gördüm.

→ 1 yüklem vardır. Fiilimsi ya da başka bir fiil yoktur.

b. **Birleşik Cümle: Girişik-Birleşik Cümle:**

→ 1 yüklem vardır.

→ Yüklemden başka en az 1 adet de fiilimsi vardır.

◆ Seni severek buradan ayrıldım.

Zarf-fiil / Yüklem

Yan Cümle

Temel Cümle

Şartlı Birleşik Cümle:

→ -sa / - se var.

→ 1 yüklem var.

◆ Onu görürsen bana haber ver.

Yüklem

İç İçe Birleşik Cümle:

→ Cümlelerin içinde cümle olur.

◆ Ali "Seni seviyorum." dedi.

c. **Sıralı Cümle:** ◆ Adam geldi , seni sordu.

d. **Bağlı Cümle:** ◆ Adam geldi ve seni sordu.

e. **Ara Sözlü Cümle:** ◆ Adam, belki bilirsiniz, dün geldi.

Ara Söz

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yapısına göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Onu buraya getirmek istiyordum, gelmek istemiyordu o.
- B) Seni burada görünce çok mutlu oldum.
- C) Adamın ağrıyan yerleri, onu iyice rahatsız etmeye başlamıştı.
- D) Seni beklemek, en büyük arzumdur.
- E) Seni burada ağılatıp kaçtı dün gece.

2. I. Onun bu işte başarılı olduğunu görmeyi çok istiyorum.
II. Ne burada kalmak istedi ne de buradan kaçmayı aklına getirdi.
III. Kitapçı, popüler olan romanları bilen ve onları iyi pazarlayan adama denir.
IV. Bir öğretmen, bu mesleği her zaman zevkle icra etmelidir.
V. Türk sanatçısı, kendi şiir geleneğine dayanmadığı sürece başarılı olamaz.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi yapısına göre basit cümledir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Ziya Paşa'nın söz konusu yazısının adı "Şiir ve İnşa"dır.
II. 7 Eylül 1968'de Londra'da çıkan "Hürriyet" gazetesinin 11. sayısında yayımlanıp Türk okuyucusunun hizmetine sunulmuştur.
III. Komşu kadınlardan biri "Bahtsız yavrucağ, keşke hayatı güzel olsaydı!" dedi.
IV. Senin bu hâlini gördü lakin hiçbir şey hissetmedi.
V. Senin gördüğün çocuk da gelenleri izlerken ağladı dün sabah.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı cümle ek eylem kullanılan basit bir cümledir.
- B) II numaralı cümle yan cümlesi olan girişik birleşik bir cümledir.
- C) III numaralı cümle iç içe birleşik bir cümledir.
- D) IV numaralı cümle öznesi ortak bağlı bir cümledir.
- E) V numaralı cümle devrik, girişik-birleşik, olumlu bir ad cümlesidir.

4. I. Büyük çaplı deniz toplarının tam isabetli taneleri yerin içine girdikten sonra patlıyor; yanımızda, kenarımızda büyük lağımlar açıyordu.
II. Muharebe meydanında cereyan eden hâli temaşa ederken bir şarapnel parçası göğsümün sağ tarafına çarptı.
III. Mustafa Kemal Paşa, kendi soyadı ve arkadaşlarının soyadları konusunda çalışmaya başladı.
IV. Seni görenleri o da merak etmişti hep.
V. Yaşamın kıyısında yaşama tutunmaya çalışanların hepsi bu kurumda.

Yukarıdaki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı cümle bağımlı - sıralı bir cümledir.
- B) II numaralı cümle öznesi sıfatla belirtilmiş belirtisiz isim tamlaması olan girişik - birleşik bir cümledir.
- C) III numaralı cümle basit bir cümledir.
- D) IV numaralı cümle yan cümlesi nesne görevinde kullanılmıştır.
- E) V numaralı cümle, iki ögeli bir girişik - birleşik cümledir.

5. Ahmet Cevat Emre, "İki Neslin Tarihi Mustafa Kemal Neler Yaptı" adlı kitabının son bölümlerinde Atatürk'ün alfabe ve dil çalışmalarına yer verir. Atatürk'ün 26 Haziran 1928 Alfabe Komisyonu'na katılır, orada emek harcar. "On Dördüncü Asır Betikleri", "Sur la Formation du Language" eserlerinden ikisidir. Yalnız kimse onu anlamamış değildir. Takmazdı kimseyi ama dikkate almak da zorundaydı bazılarını. Bu şekilde değer gören birisi oldu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Girişik - birleşik cümle
- B) Bağımsız sıralı cümle
- C) İsim cümlesi
- D) Biçimce olumsuz anlamca olumlu cümle
- E) Bağlı cümle

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi parantez içinde verilen cümle çeşidiyle uyuşmaz?

- A) Buna göre Türk dili ve edebiyatı çalışmalarının karakterlerini, malzemesi millî olmakla birlikte araştırılması uluslararası iş birliğini gerektiren boyutlarda büyük bir disiplin kabul etmeliyiz. (Olumlu - Girişik birleşik cümle)
- B) İki günde on bir oturuma yer verdik, Yörükler Bilgi Şöleni'nde, ülkemizi dünyaya tanıttık. (Olumlu - Bağımsız sıralı cümle)
- C) Hakas, Tuva gibi az çalışılmış Türk halklarının sadece dilleriyle ilgilendik hatta kültürleriyle dahi ilgilendik. (Olumlu - Bağlı cümle)
- D) Onu burada görmüş, sonra arkasından koşup onu öldürmüş. (Olumlu - Sıralı cümle)
- E) En güzel iş, sabah akşam mutluluktur. (Olumlu - Basit cümle)

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümle, özne görevinde kullanılmıştır?

- A) Onu her zaman sevmeyi, kendine bir görev saymıştı.
- B) Onu burada gören adam yine her şeyi göze aldı.
- C) Ahmet'i buradan almaya gelince tüm ev ahalisine tepkisini gizleyemedi.
- D) Allah nasip ederse ben de ders çalışıp üniversiteyi kazanmak istiyorum.
- E) Artık ülkemizde her türden insan yaşıyor ve ben bunu anlayamıyordum.

8. Sevmek, evet sevmek

Yaşamın tadına ulaşmaktır

Bir nehrin kıyısı arzumdur sürekli

Hele ağlayanları görmemeli

Mutluluğu, huzuru, mehtabı görmeli

Yukarıdaki şiirde aşağıdaki özelliklerden hangisi bulunmaz?

- A) Devrik cümle
- B) Öznesi söz öbeği olan cümle
- C) Yan cümlesi belirtili nesne olan birleşik cümle
- D) Bağlı cümle
- E) Girişik - birleşik cümle

- 9. I. Yeni işler yapmış, güzel başarılar elde etmiş bu sanatçıyı hiçbir zaman unutmayacağım.
- II. Mutluluğu da buldum bu dünyadan göçmeden.
- III. Sesini sürekli duyarım, belki de bu yüzden özlerim sürekli.
- IV. Sonra ben de şiir yazmaya karar verdim.
- V. Adama yetemedi bir türlü evi, ailesi ve akrabaları.

Yukarıdaki cümleler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı cümle sıralı cümledir.
- B) II numaralı cümle devrik, girişik - birleşik cümledir.
- C) III numaralı cümle, sıralı eylem cümlesidir.
- D) IV numaralı cümle, yan cümlesi yer tamlayıcısı olan girişik - birleşik cümledir.
- E) V numaralı cümle yüklemi birleşik yapıli fiil olan basit bir cümledir.

10. Onu yetiştirmekle zaman kaybettiğimi hiç düşünmedim.

Yukarıdaki cümle anlam, yapı, yüklem türü ve öge dizilişi bakımından incelendiğinde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

- A) Olumsuz - Kurallı - Basit - Eylem cümlesi
- B) Olumsuz - Kurallı - Sıralı - İsim cümlesi
- C) Olumlu - Devrik - Birleşik - Eylem cümlesi
- D) Olumsuz - Kurallı - Birleşik - Eylem cümlesi
- E) Olumsuz - Kurallı - Basit - İsim cümlesi

11. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklemine yerine göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Senin bu kadar değer verdiğin, sana şiirler yazmış bu güzel insanı harcama!
- B) Mutlu olmak varken neden kendini harap edip duruyorsun?
- C) Gördün mü sana bu zararı vereni?
- D) Sevmeli miyim, sevmemeli miyim, ne yapmalıyım?
- E) Seni sevmek, sana değer vermek benim zaafımdı.

“Şağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz yer tamlayıcısının açıklayıcısıdır?

- A) Annem, İstanbul'da doğan kadın, tam bir Yahya Kemal hayranıdır.
- B) Sevmemeliydi hiçbir şeyi, kitapları ve ağaçları; değer vermemeliydi hiçbir şeye.
- C) Köşedeki kadına, Ayşe'nin teyzesinin kızına, asla kimseye güvenmeyeceğimi söyledim.
- D) Sanat yaşamım boyunca, 1940 - 1970 yıllarında, kimseye boyun eğmedim.
- E) Ne demek Ayşe, teyzemin kızı, gelmeyecekmiş yanıma.

2. Belime kadar yükselen otlardan, toprağın taze ıslaklığından taze toprak kokusuna karışan o güzel ezilmiş yeşillik kokusu yayılıyor.

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öge dizilişine göre kurallı bir cümledir.
- B) Yapıca girişik - birleşik cümledir.
- C) Biçimce ve anlamca olumlu bir cümledir.
- D) Yan cümle, özne görevinde eylemsi grubu oluşturur.
- E) Yüklem türüne göre ad cümlesidir.

3. Aşağıdaki dizelerden hangisi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Ormanda büyüyen adam azgını
Çarşıda pazarda insan beğenmez
- B) Sabahtan uğradım onun yurduna
Dayanılmaz firkatine derdine
- C) Ey soylu ailelerin kızları
Acımı avutmak için buraya geldiniz
- D) Yamaçlarda her akşam batan güneşe karşı
Uçan kuşları düşün
- E) Ve seyredirim rüyalarımı
Bir çocuk oynarken kumsalda

4. I. Soğuk kış günlerinin gelmesiyle pastane ve muhallebici-lerde dondurmanın yerini salep aldı.
II. Bacalarından duman saçıp martıları peşine takarak Avrupa ile Asya yakası arasında gün boyunca mekik dokuyan boğaz vapurlarında da salep servisi başladı.
III. Yolcular şimdilerde denize karşı sıcak saleplerini içerken hem içlerini ısıtabiliyor hem de manzaranın tadını çıkarabiliyor.
IV. Şifalı yabani orkide köklerinden elde edilen sıcak bir kış içeceği olan salep, kuvvet verici özelliğinin yanı sıra vücut direncini artırmak için de birebirdir.
V. Halk arasında “çayır otu” ve “çam çiçeği” olarak bilinir ve özellikle de soğuk algınlığına, öksürüğe iyi geldiğine inanılır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri yapı bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve V
- D) IV ve V
- E) I ve IV

5. Başımdan bir kova sevda döküldü
İslanmadım, üşümedim, yandım oy!

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Eylem cümlesi
- B) Sıralı cümle
- C) Olumlu cümle
- D) Bağlı cümle
- E) Ünlem cümlesi

6. Günümüzde kalabalıklar içinde yaşayan “yalnız”ların sayısı hızla çoğalıyor.

Bu cümlelerin özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Kurallı - Eylem - Olumlu - Birleşik
- B) Devrik - Eylem - Olumlu - Bağlı
- C) Devrik - Eylem - Olumsuz - Sıralı
- D) Kurallı - Ad - Olumlu - Birleşik
- E) Kurallı - Eylem - Olumsuz - Birleşik

7. Aşağıdaki dizelerin hangisi eksiltili bir cümledir?

- A) Nerede o kadrini bilmediğim günler
Koklamadan attığım gül demeti
- B) Çoktan terk etti aşk buraları
Mevsim nicedir sonbahar
- C) Sonra bir zil çalacak yine
Hiç kimseler, kimsecikler duymayacak
- D) Açılsa üstüm biraz, duyar da gece yarısı
Kalkar yatağından gelir
- E) Küçük şadırvanda şakırdayan su
Orhan zamanından kalma bir duvar

8. Yokuşun başında durdu ve etrafına baktı. Sonbahar gecesini, siyah ve çok cilalı bir camın arkasında gibi, dağınık ve insanın içine kadar işleyen ışıklarıyla parlıyordu, her türlü değişme ihtimallerinin dışında. Uzakta, deniz bir çizgi olmuştu koyu kül rengi parıltıdan. Onun üstünde, karşı yakanın puslu yol fenerleri, yıldızları taklit eden bir durgunlukla, sanki etrafındaki hayatı değil, kendi sükûtlarını bekliyorlardı. Fakat hepsi, etraf-larında bulunan her şey, küçük gece çitirtilarıyla, tek tük kuş ve böcek sesleriyle dal hisirtilarıyla beraber donmuş gibiydi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Devrik cümle
- B) Bağlı cümle
- C) İsim cümlesi
- D) Basit cümle
- E) Olumsuz cümle

9. (I) Fantastik edebiyat, bilim kurgu ya da polisiye gibi bir iki asırlık bir tür değildir. (II) Kökü ta Odyssea'ya, mitolojilere dayanır. (III) Tüm fantastik yolculuk öykülerinin ve bilinmeyen bir dünyayı araştırdıktan sonra eve dönüp yazılan öykülerin toplamıdır fantastik edebiyat. (IV) Bilinmeyenden, tekinsiz olandan kaçmaz; tersine, onların üstüne gider. (V) Hep yeni, keşfedilmemiş topraklarda dolaşır, yeni haritalar çizer, akıl dışına ve doğa ötesine kolaylıkla yelken açar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı cümle; yapıcı basit, biçimce olumsuz bir cümledir.
- B) II numaralı cümle, kurallı bir eylem cümlesidir.
- C) III numaralı cümle, devrik bir cümledir.
- D) IV numaralı cümle, sıralı bir cümledir.
- E) V numaralı cümle, girişik - birleşik bir cümledir.

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yapı bakımından diğerle-lerinden farklıdır?

- A) Günün ışıkları Kalkan'ın güzelliğinden elini eteğini çeker-ken yerini yeni bir seyir keyfine bırakıyor.
- B) Çeviri, değişik toplumların, ulusların; bilim, teknik, kültür, sanat alanındaki çabalarının ürünlerini birbirleriyle paylaşmanın bir yoludur.
- C) Sanatçımız, yeni öykülerinde öykünün kalbine daha doğ-rudan ve kısa cümlelerle yol alıyor.
- D) Kazan Uluslararası Havalimanı'ndan çıkıp şehir merkezi arasındaki boşluğun ortasından geçen ama boyu boyun-ça aydınlatılan otayolda ilerliyoruz.
- E) Yalan söylemeyle beden dili arasında henüz tüm ilkelerini ortaya koymadığımız bir ilişki söz konusudur.

11. Yıldızsız bir geceydi

Bir dağ çiçeği gibi şimdiden hasrettedim
Sürgündüm çok uzaktaydım
Ve gözlerini sürgün sebebim
Çok çabuk çekildin hayatımdan
Kaderle el eleydin

Bu dizelerde kaç adet cümle vardır?

- A) 6 B) 7 C) 8 D) 9 E) 10

12. (I) Eski bir köy evinden İstanbul'da bulunan gecekonduya taşındık. (II) Yeni evimizin yanında bir kuyu var, kocaman da bir apartman bulunuyor. (III) Benden başka iki kardeşim var. (IV) Annem her gün kuyuya düşmeyelim diye durmadan bizi uyarıyor, kardeşlerimle beni sürekli eve çağırıyor. (V) Biz kuyunun yanında oynamak bir yana acaba içinde ne var ne yok diye merak ediyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde öge ortaklığı vardır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

13. (I) Yaz tatili gelince artık biraz olsun nefes alacağım diye düşündüm. (II) Kitaplardan, defterlerden, kalemlerden ve kırtasiyelerden sıkıldım. (III) Arkadaşlarım vardı ve eğlenmek benim de hakkımdı. (IV) Arka mahallenin çocukları ile maç ayarladık. (V) İki taş bulup kale yaptık.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi yüklem türüne göre diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. (I) Osmanlı Devleti içerisinde önemli vakıf kurumlarından biri de kütüphanelerdir. (II) Kütüphaneler XV. yüzyıldan itibaren Osmanlı eğitim - öğretimine ve bilimsel yaşamına önemli katkılar yapmış kurumlar olarak karşımıza çıkıyor. (III) XVII. yüzyıldan başlayarak Osmanlı Devleti'nin siyasi, askerî ve dolayısıyla ekonomik açıdan sorunlar yaşamasıyla kütüphanelerin de toplumdaki bilimsel ve kültürel etkisi azalmıştır. (IV) Osmanlı Devleti ele alındığında kütüphane kültürü tarih içinde çeşitli siyasi ve ekonomik nedenlerle değişimler göstermiş. (V) Osmanlı Dönemi'nde kütüphanelerin ve kütüphanecilik kurumunun durumunu merak ediyorsanız İsmail Erünsal'ın inceleme kitabı "Osmanlılarda Kütüphaneler ve Kütüphanecilik"e göz atmalısınız.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı cümle, biçimce olumlu ad cümlesidir.
B) II numaralı cümle, olumlu eylem cümlesidir.
C) III numaralı cümle, kurallı cümledir.
D) IV numaralı cümle, eylem cümlesidir.
E) V numaralı cümle, bağımlı sıralı cümledir.

15. (I) Daracık yollardan birbirine benzeyen sokaklara geçerken tüm Kudüs'ün yalnızca bir simgeler oyunu olduğunu düşünüyorum. (II) Her şey bir başka din için başka anlama geliyor. (III) Zamanların akışını izliyorum, rekabet hâlinde dinlerin resmigeçidi, bütün ayrıntıları, renkleri, kılık kıyafetleriyle karşımdalar. (IV) Arada nereden çıktığı belirsiz topluluklar ellerinde haçlarla karşımda belirliyor. (V) Çan sesleri sokağın seslerine karışıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde birden çok yargı vardır?

- A) I ve II B) II ve III C) I, III ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

16. Konstantinopolis, önce Doğu Roma İmparatorluğu adıyla kurulan ve Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra da zamanla adı Bizans İmparatorluğu'na dönüşen devletin 395'te başkenti olmuştur.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdaki söylenenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Yüklem, birleşik zamanlı bir fiildir.
B) Birden çok eylemsi kullanılmıştır.
C) Yüklem türüne göre eylem cümlesidir.
D) Anlamına göre olumlu cümledir.
E) Yapısına göre girişik - birleşik cümledir.

17. (I) Denizcilik faaliyetleri, Avrupa ekonomisi için önemli bir konumda. (II) Sektör faaliyetleri de çevreyi, iklimi ve AB vatandaşlarının fiziksel ve ruhsal sağlıklarını etkiliyor. (III) Gemiler önemli miktarda sera gazı, havayı kirleticî madde ve su altı gürültüsü yayıyor. (IV) Yerli olmayan tür yayılımı ve su kirliliği de bu sorunlar arasında. (V) Denizcilik sektörü çevresel etkilerini azaltmak için tedbirler aldı ancak sektörün önümüzdeki yıllarda daha güçlü bir şekilde büyümesi beklen-
diğinden sürdürülebilirlik için daha fazlası gerekli.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle kurallı bir isim cümlesidir.
B) II. cümle olumlu bir fiil cümlesidir.
C) III. cümle basit ve kurallı cümledir.
D) IV. cümle kurallı ve birleşik cümledir.
E) V. cümle basit bir fiil cümlesidir.

18. (I) Tarih boyunca insanlar nehir, göl ve kıyı şeritlerinin yakınına yerleşmişlerdir. (II) Nehirler ve dereler temiz suyu getirir, atıkları götürürdü. (III) Yerleşim yerleri büyüdükçe temiz su kullanımı ve kirlî su çıkışı da arttı. (IV) XVIII. yüzyıldan itibaren Avrupa'nın su kaynaklarına sanayiden kirleticî maddeler de karışmaya başladı. (V) Kanalizasyon sistemleri, atık su arıtma tesisleri, sanayi ve tarımdan kaynaklanan kirleticilerin düzenlenmesi ile Avrupa, su kaynaklarına giden emisyonları azaltmada uzun bir yol katetti.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle basit bir fiil cümlesidir.
B) II. cümle kurallı ve birleşik cümledir.
C) III. cümle olumlu bir fiil cümlesidir.
D) IV. cümle kurallı bir fiil cümlesidir.
E) V. cümle olumlu ve birleşik cümledir.

1. (I) Hipertansiyon, tansiyon yüksekliği olarak bilinir ve kan basıncının yüksek olduğu kronik bir hastalıktır. (II) Birçok hasta yıllarca kan basıncının yüksek olduğunu bilmeden yaşar. (III) Çoğu zaman hiçbir belirtisi yoktur, yüksek kan basıncı tedavisiz bırakıldığında vücuttaki bütün atardamarları ve organları hasara uğratar. (IV) Bu yüzden yüksek kan basıncı sıklıkla "sessiz katil" olarak da adlandırılır. (V) Dünyada her yıl, on milyona yakın insan bu katil tarafından öldürülür.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle bağlı cümledir.
B) II. cümle, girişik - bileşik yapıdadır.
C) III. cümle, sıralı cümledir.
D) IV. cümle, kurallı fiil cümlesidir.
E) V. cümle, girişik-birleşik yapıdadır.

2. (I) Çağımızın en önemli kitle iletişim araçlarından biri olan televizyon, geniş kitleleri çeşitli yönlerden etkileme ve kendine özgü bir kültür yaratma gücü ile dikkati çekmektedir. (II) Bu yönüyle televizyon, kitleleri peşinden sürüklerken çok sayıda bilimsel araştırmaya konu olmuştur. (III) Televizyonda birbirinden farklı türdeki programlardan hedef kitlenin merakı uyandırılmıştır. (IV) Böylece televizyonun seyirci üzerinde bıraktığı etkiyi ortaya çıkarmaya çalışmıştır. (V) Televizyonun yayın hayatına başladığı yıllardan günümüze kadar gelen sürece genel olarak bakıldığında televizyon yayıncılığında pek çok sistem vardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi yapıca diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklem türü bakımından diğerlerinden farklıdır?**

- A) Fiziksel hastalıklar genellikle bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilere neden olur.
B) Bireyin kişilik yapısı, yaşı, eğitimi, cinsiyeti, etkilenen organ ve birey için o organın anlamı, hastalığın algılanışı, hastalık süreci ve destek sistemlerinin yeterliliği, bireyin hastalık süreci ile baş etme gücünü belirleyen özelliklerdir.
C) Hastaneye yatma sürecinde ve özellikle yoğun bakım üniteleri gibi yaşamın tehdit edildiği durumlarda, servislerdeki hastaların psikososyal sorunlarını da değerlendirdiğimiz bildirilmektedir.
D) Hastalık sürecinde hastanın yaşadığı olaylara yüklediği anlam sonucu oluşan duygular ve tepkiler hemşire tarafından anlaşılıp ele alınmadıkça bütüncül bakımdan söz edilemez.
E) Bütüncül bakımın sağlanmasında psikiyatri hemşireleri tarafından verilen danışmanlık hizmeti de yadsınamaz.

4. **Bir şey söylerken başka bir şey kastetmek anlamına gelen alegori, Türk edebiyatında pek fazla araştırılmamıştır.**

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olumlu cümledir.
B) Yan cümlecik bulunur.
C) Fiil cümlesidir.
D) Birleşik yapıdadır.
E) Birleşik sözcük barındırmaktadır.

5. (I) Son yıllarda teknolojinin eğitimde kullanılması yönünde yapılan en çarpıcı gelişmelerden birisi olan akıllı tahtalar, lise ve dengi okullarda yaygın olarak kullanılmaktadır. (II) Görüntüsü klasik tahtayı andıran akıllı tahtalar, dokunmatik ekran ve projeksiyon aleti yardımıyla bilgisayara bağlanarak kullanılır. (III) Akıllı tahtalar etkileşimi artırır, klasik tahtaya oranla çok daha etkilidir. (IV) Bilgisayar ve projeksiyon, tutarlı bir teknoloji aracıdır ve bazı akıllı tahtalar hiçbir alete bağlı olmadan da kullanılır. (V) Kara tahtada yapılabilecek her türlü işlemin yanı sıra akıllı tahtalarda, dokunmatik ekran sayesinde her türlü işlem yapılabilmektedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle girişik birleşik yapıdadır.
B) II. cümlede birden çok yargı bulunmaktadır.
C) III. cümle bağlı bir cümledir.
D) IV. cümle bağlı cümledir.
E) V. cümle yan cümlecik bulundurur.
6. I. Çay, dünya çapında hem sıcak hem de soğuk olarak çok fazla tüketilen popüler içeceklerin başında gelmektedir.
II. Cameillia sinensis bitkisinin yapraklarından hasat ve işleme sırasında uygulanan farklı yöntemlerle siyah, yeşil, beyaz gibi farklı çay ürünleri bulunmaktadır.
III. Bu farklılık işleme sürecindeki fermantasyon işlemine bağlı olarak taze yapraklarındaki polifenollerin oksidasyon derecesiyle ilişkilidir.
IV. Siyah çay üretim basamaklarında, yaprakların kıvrılarak polifenol oksidaz ile oksidasyona uğraması sağlanır.
V. Yeşil çay ise oksidasyona uğratılmadan üretildiğinden zengin bir okside olmamış kateşin kaynağı olarak kabul edilir.
- Numaralanmış cümlelerden hangisi yüklem türü bakımından diğerlerinden farklıdır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Şişmanlık, dünyada olduğu gibi ülkemizde de gittikçe yaygınlaşmakta ve çocukluk çağından itibaren önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Her şeyden önce şişmanlığın önlenmesi için hem bireysel hem ailesel bazda eğitim verilmeli ve şişmanlığın oluşması engellenmelidir. Oluşan şişmanlığın tedavisinde de uygun yöntemlerin kullanılması ve kişilerin sorunlarının oluşmasının önlenmesi gerekir. Günümüzde var olan tedavi yöntemleri çok iyi incelenmeli ve buna göre uygun kilo verme programı oluşturulmalıdır.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cümlelerin tamamı kuralıdır.
B) Fiil cümlelerine yer verilmiştir.
C) Bağlı cümleye yer verilmiştir.
D) İçinde fiilimsi geçen cümle vardır.
E) Sıralı cümlelere yer verilmiştir.
8. **Öğretmen:** Yüklem hariç içinde eylemsi bulunan cümleler girişik birleşik cümledir.
1. **Öğrenci:** İklim değişikliğinin Kuzey Kutbu'ndan daha fazla etkilendiği bir bölge bulunmamaktadır.
2. **Öğrenci:** Bir milletin sahip olduğu değerlerinin, kültürel varlıklarının ve yaşama tarzının iz düşümünü sözcüklerden bulabiliriz.
3. **Öğrenci:** Özellikle geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısından itibaren sanayileşmeye ve kadının ev dışında çalışmaya başlamasına paralel olarak artış gösteren yeme içme davranışı, yiyecek sektörünü de artırmıştır.
4. **Öğrenci:** Hayatı olduğu gibi kabul etmeyip onu daha nitelikli bir düzeye yükseltmek yine bizlerin elindedir.
5. **Öğrenci:** Hem üniversitede okuyorum hem de yarı zamanlı bir işte çalışıyorum.

Numaralanmış öğrencilerden hangisi öğretmenin açıklamasına uygun bir örnek vermemiştir?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4. E) 5.

9. Kar ve buzla etkili bir şekilde mücadele edilmesi, yaya ve araçlar için güvenliğin sağlanması, çeşitli yöntem, ekipman ve malzeme kullanımının optimizasyonu sayesinde gerçekleşir. Etkin ve verimli olarak yapılan kar ve buzla mücadelenin kış şartlarına bağlı kazaları önemli ölçüde azalttığı gözlemlenmiştir. Başarılı bir buzla mücadelenin gerçekleşmesi için kış bakım planlarının, kar ve buz çözücü malzemenin cinsine göre depolama ve taşıma sistemlerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

- I. Girişik-birleşik cümle
II. Bağlı cümle
III. Sıralı cümle

Bu parçada, öncüllerde verilen cümle çeşitlerinden hangileri vardır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) I ve III

10. Bilmem ki nasıl anlatsam?
Nasıl, nasıl, size derdimi...
Bir dert ki yürekler acısı
Bir dert ki düşman başına...
Gönül yarısı desem, değil.
Ekmek parası desem, değil.
Bir dert ki dayanılır şey değil.

- I. İsim cümlesi
II. Fiil cümlesi
III. Öznesi ortak bağlı cümle
IV. Girişik-birleşik cümle

Bu dizelerde numaralanmış cümle çeşitlerinden hangilerinin örneği yoktur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. (I) Sabah erkenden kalkıp çocukları okula hazırlamak, kahvaltı yaptırmaktan sonra kendi telaşımız başlar. (II) Arabasıydı, toplu taşımaydı derken işe ulaşılır ve iş koşuşturması başlar. (III) Akşam olunca evin yolu tutulur ve çocuklarla ilgilenme zamanı başlar. (IV) Onlarla sohbet etmek gerekir, iyi bir akşam geçirmek için etkinlik yapmak gerekmektedir. (V) Bu şekilde vakit geçirme ile çocuğunuzla geçireceğiniz zamanlar, onların gelişimi için önemli bir şeydir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle kurallı fiil cümlesidir.
B) II. cümle bağlı cümledir.
C) III. cümle girişik-birleşik yapılıdır.
D) IV. cümle sıralı bir cümledir.
E) V. cümle olumlu bir isim cümlesidir.

12. (I) Turizm sektörü geçmişten günümüze hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler tarafından yoğun şekilde ilgi gösterilen bir sektör olma özelliğini hâlâ sürdürüyor. (II) Bunun en önemli nedeni ise dünya genelinde en hızlı gelişen sektörlerden biri olmasıdır. (III) Bu durum, turizm sektörünün ülke ekonomilerine katkılarını ön plana çıkarmıştır ve Dünya Turizm Örgütü'nün bu konu hakkında önemli tespitler yapmasını sağlamıştır. (IV) Turizm sektörünü geliştirerek ülkelerin gelişmişlik seviyelerine göre ulaşmak istediği hedef farklılık gösterebilmektedir. (V) Gelişmiş ülkeler turizm sektörünün gelir etkisinden yararlanmaya çalışırken gelişmekte olan veya az gelişmiş ülkelerse bu sektörün maddi getirilerinden yararlanmıştır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Bağımlı sıralı cümleye
B) Girişik birleşik cümleye
C) Bağlı cümleye
D) Kurallı cümleye
E) İsim ve fiil cümlelerine